

Catedrala Mântuirii Neamului – Sfințire și dăinuire în istorie ca împlinire a rugăciunilor și a jertfei creștine

†EMILIAN CRIȘANUL
Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Aradului

Mergând pe calea istoriei bisericești, observăm dezvoltarea Bisericii întemeiate de Mântuitorul Iisus Hristos, de la o comunitate restrânsă la organizarea de noi comunități creștine, de la rugăciunea comună în case particulare și catacombe, la Sfintele Slujbe săvârșite în biserici și catedrale mici sau mari.

Cuvântul lui Dumnezeu s-a răspândit în lume, iar Biserica *Una, Sobornicească și Apostolică* a dovedit de-a lungul secolelor că este mijlocul prin care Dumnezeu cheamă la viața veșnică din Împărăția Sa toți oamenii, și că această instituție divino-umană nu poate fi distrusă: „Voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui pe dânsa” (Matei 16, 18).

Pe teritoriul țării noastre (în Dobrogea), în urma misiunii Sfântului Apostol Andrei au luat naștere comunități creștine, construindu-se primele basilici creștine, a căror prezență se observă până astăzi.

Ancorați în credința ortodoxă și realitatea bisericească și socială, Voievozii români din toate provinciile, împreună cu poporul dreptcredincios, au ctitorit biserici mici sau mari, în mănăstiri și parohii, încât cele mai multe sunt folosite și acum în săvârșirea cultului bisericesc.

Patriarhul Bartolomeu și Patriarhul Daniel la Sfințirea Catedralei Naționale

Monumentele acestea bisericesti sunt vizitate, apreciate și promovate pentru ceea ce reprezintă arta creștină, dar și pentru folosul duhovnicesc al pelerinilor.

Împreună cu Biserica Ortodoxă, a ctitorit locașuri sfinte și oastea țării (Armata), iar victoriile acesteia, de multe ori, au stat la baza argumentării recunoștinței față de Dumnezeu pentru înălțarea unei biserici sau mănăstiri.

Așa s-a dorit și când Principatele Române au devenit independente, după Războiul de Independență (1877-1878), ca în capitala țării să fie înălțată o catedrală, simbol al unității și demnității românești.

În preajma recunoașterii Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885), Regele Carol I a promulgat primul Proiect de lege cu privire la noua Catedrală, prevăzând și un buget pentru început de 5 milioane lei (aur). Discuțiile interminabile și lipsa de consens în privința amplasamentului, precum și alte motive, au făcut ca proiectul catedralei să fie amânat.

Despre necesitatea ridicării unei catedrale au scris și oamenii de cultură ai timpului: Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Ioan Luca Caragiale, Octavian Goga, Gala Galaction și alții.

„Când a sosit la București vestea că Curcanii noștri au cucerit reducta Grivița, Eminescu și eu am chibzuit să publicăm în „Timpul” un articol, în care arătam că Ștefan-Vodă cel Mare de fiecare victorie câștigată pe câmpul de războiu zidia întru mărirea lui Dumnezeu câte o mănăstire, și stăruiau ca Românii din zilele noastre să ridice și ei o catedrală la București, unde nu e nici o biserică mai încăpătoare, în care mulți creștini pot să se roage împreună pentru binele obștesc”¹, scria Ioan Slavici.

Mai departe, „în anul 1891 guvernul condus de generalul Ioan Em. Florescu hotărâște organizarea unui concurs internațional pentru proiectarea catedralei din București”².

Însă, banii alocați pentru construirea catedralei au fost folosiți în alte scopuri (construirea de școli etc.), încât în anul 1900 guvernul a plasat responsabilitatea înălțării catedralei Sfântului Sinod. În continuare, procesul împlinirii acestui obiectiv bisericesc a fost sistat datorită declanșării Primului Război Mondial.

După Marea Unire din anul 1918, discuțiile au fost reluate, iar Regele Ferdinand I printr-un Hrisov regal, alcătuit la propunerea Mitropolitului Primat Miron Cristea, se adre-

sează Sfântului Sinod cu hotărârea de a se ctitori noua catedrală³: „...Suntem datori să ridicăm în Capitala tuturor Românilor (...), Biserica Mântuirii Neamului, ca simbol al unității sufletești a întregului neam”⁴.

Ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rang de Patriarhie (1925) a constituit un motiv în plus pentru construirea noii catedrale. Din nou au fost purtate discuții pentru amplasarea ei, s-a alocat o altă sumă de bani pentru alcătuirea planurilor și începerea lucrărilor (3 milioane lei), s-au creat comisii, au fost elaborate primele proiecte pentru catedrală, și în cele din urmă, a fost sfințit locul (la baza Dealului Mitropoliei) în ziua de 11 mai 1919. Cu toate acestea, au apărut alte piedici și anume criza economică, Al Doilea Război Mondial și instaurarea regimului comunist în România.

După anul 1990 discuțiile au fost reluate, au fost propuse noi amplasamente, iar Patriarhul Teoctist a insistat asupra stabilirii definitive a locului viitoarei catedrale. În anul 1999 a fost sfințit locul din Piața Unirii, însă aici nu s-a putut realiza proiectul.

Așa se face că au trecut mai bine de 130 de ani de la lansarea dorinței ridicării unei catedrale reprezentative în București, încât aștep-

Patriarhul Bartolomeu și Patriarhul Daniel

tările onora au fost risipite, pe când speranțele altora au prins rădăcini.

În anul 2005 a fost prezentat un nou amplasament pentru catedrală, cel de pe Calea 13 Septembrie, numit *Dealul Arsenalului*.

Noul Patriarh al României, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a sfințit locul în ziua de 29 noiembrie 2007 și a pus piatra de temelie pentru viitoarea Catedrală Patriarhală.

După realizarea tuturor lucrărilor pregătitoare (punerea în posesie a terenului, simpozioane tematice, concursul de proiectare a catedralei, licitația pentru selectarea proiectului, autorizația de construcție etc.), la sfârșitul anului 2010 au început lucrările de construcție a *Catedralei Mântuirii Neamului*.

Ca și înainte de regimul comunist, și după anul 1990, ctitorirea catedralei a stârnit discuții și potrivnicii, atât cu privire la necesitatea și costurile construcției, cât și în privința numelui de Catedrală a Mântuirii Neamului.

Istoria înălțării catedralei este lungă și bogată. Domnul Nicolae Noica a cercetat Arhivele Statului și cele ale Bisericii, alcătuiind pe baza documentelor o istorie a catedralei de la începuturile ei până la anul 2011.

Părintele Patriarh Daniel a sintetizat rolul și importanța înălțării Catedralei Patriarhale prin următoarele cuvinte: „Biserica – locaș de cult exprimă arhitectural Biserica vie în calitatea ei de comunitate creștină care mărturisește pe Hristos Domnul și se împărtășește din viața și iubirea Lui. Symbolismul spațiului sacru al Catedralei are vocația de-a întări comuniunea oamenilor cu Dumnezeu și întrelăită ca izvor de lumină și bucurie a vieții binecuvântate”⁵.

În cei opt ani (2010-2018), Biserica Ortodoxă Română, prin candela rugăciunii și a jertfei, i-a luminat pe ctitori și lucrători pentru ca la împlinirea Centenarului Marii Uniri, Catedrala Națională să fie sfințită,

ca mărturie a binecuvântării lui Dumnezeu, a unității neamului românesc și ca simbol al demnității ortodoxiei românești.

Hramurile Catedralei Naționale sunt „Înălțarea Domnului” (când este și Ziua *Eroilor Neamului*) și „Sfântul Apostol Andrei”, acestea exprimând credința apostolică a poporului român și înălțarea lui prin credință, jertfă și smerenie în fața tuturor încercărilor din istoria milenară. Catedrala este și o recunoștință adusă eroilor neamului românesc care s-au luptat și au murit pentru Țară și Biserică: „Această nouă catedrală este, conform spiritului nostru voievodal, un simbol al faptului că am fost câștigători în războaiele care au decis destinul nostru istoric”⁶, spunea Constantin Bălăceanu Stolnici.

Românii sunt chemați de Dumnezeu să scrie o pagină din istoria lumii, ca pregătire pentru viața veșnică, după cum profund a observat domnul prof. dr. Ilie Bădescu: „Chemarea la ridicarea Catedralei Mântuirii Neamului echivalează cu poftirea la nunta împărătească.”⁷. Patriarhul Daniel a chemat ierarhii, clerul și credincioșii Bisericii să devină ctitori și binefăcători ai Catedralei Naționale, încât mobilizarea poporului dreptcredincios s-a concretizat în sprijinul financiar acordat noii catedrale.

Chiar dacă noua Catedrală Patriarhală este construită în preajma Casei Poporului – Palatul Parlamentului (Patriarhia a acceptat până la urmă acest amplasament), locul acesta este unul sacru și de jertfă, deoarece aici au existat cinci biserici: *Alba Postăvari*, *Spirea Veche* și *Izvorul Tămăduirii*, care au fost demolate, iar *Schitul Maicilor* și *Mihai Vodă* au fost translate de către regimul comunist.

Catedrala poartă și denumirea de *Catedrala Mântuirii Neamului*, după numele dat de Regele Ferdinand I, în sensul de recunoștință adusă lui Dumnezeu de către neamul românesc, care a fost salvat în numeroase lupte și războaie de la cucerire și desființare.

Catedrala Națională este construită pe o suprafață totală la sol de 13.668,5 mp, având înălțimea de 120,00 metri, lățimea (la abside) de 67,70 metri și lungimea de 126,10 metri.

Programul sfințirii Catedralei Naționale în Anul Centenar al Marii Uniri a fost bogat și adecvat unui asemenea eveniment, acesta desfășurându-se între zilele de 24 și 30 noiembrie 2018.

La invitația Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la sfințirea catedralei au participat Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Arhiepiscopul Constantinopolului – Noua Romă și Patriarh Ecumenic, Înaltpreasfințitul Părinte Hrisostom, Mitropolit de Patras (Grecia), care a adus Sfintele Moaște (mâna) ale Sfântului Apostol Andrei, ierarhi ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și ai altor Biserici Ortodoxe surori, preoți și diaconi, oficialități și mult popor dreptcredincios.

Zilele Sfințirii Catedralei Naționale au debutat sâmbătă, 24 noiembrie, odată cu săvârșirea Slujbei de pomenire a Eroilor români, oficiată de Părintele Patriarh Daniel, înconjurat de părinții mitropoliți, preoți, diaconi, în prezența reprezentanților armatei și a veteranilor de război. Duminică, 25 noiembrie, a avut loc Slujba de Sfințire a Catedralei Naționale, fiind așezate în piciorul Sfintei Mese fragmente din moaștele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu și ale Sfinților Mucenici de la Niculițel: Zotic, Atal, Camasie și Filip, iar lângă piciorul Sfintei Mese a fost așezat Pomelnicul cu numele a 350.000 de eroi români cunoscuți, listă pusă la dispoziția Patriarhiei Române de către Ministerul Apărării Naționale. În continuare a fost săvârșită prima Sfântă Liturghie în Catedrala Națională. Părintele Patriarh Ecumenic a rostit un cuvânt de învățătură în care a subliniat importanța Bisericii Ortodoxe Române în viața poporului român și lucrarea jertfelnică a Patriarhului României.

Preafericitul Părinte Daniel a mulțumit tuturor ierarhilor, preoților, monahilor, credincioșilor și instituțiilor care au sprijinit înălțarea Catedralei Mântuirii Neamului. Prin Patriarhul ei, Biserica Ortodoxă Română a dorit să facă un dar poporului român la Centenarul Marii Uniri (1918–2018).

Mii de pelerini au pășit pragul noii catedrale încă din ziua sfințirii ei și până la sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei, primul hram al locașului sfânt. Sărbătoarea hramului a fost împodobită de prezența și slujirea Preafericitului Părinte Teofil al II-lea, Patriarhul Ierusalimului, ca o legătură spirituală între Ierusalimul unde Domnul nostru Iisus Hristos a pățimit, a murit și a înviat, și primul dintre ucenicii Săi, Sfântul Andrei care a încreștinat poporul român.

Lucrările la Catedrala Națională continuă cu finisajele la exterior, împodobirea pereților cu pictură (mozaic), realizarea mobilierului bisericesc și construirea anexelor ce se constituie într-un ansamblu patriarhal: catedrala, clădiri administrative, cămin pentru pelerini, clinică, cantină socială, muzeu ș.a.

Credincioșii la sfințirea Catedralei Naționale

Prin rugăciune, jertfă, dăruire și unitate, nădăjduim să vedem finalizată această lucrare complexă și necesară din Capitala României, o dorință a generațiilor trecute, o mărturie și lucrare a actualei generații și un ajutor pentru cei care vor veni de la neexistență la existență în țara aceasta și pe calea către Împărăția lui Dumnezeu.

După cuvintele părintelui Nicolae Steinhardt, „Dăruind vei dobândi”, putem spune că darul poporului român pentru Catedrală (Biserică) a fost transfigurat prin jertfă și rugăciune în darul lui Dumnezeu pentru o țară care a dobândit bucuria înălțării din istorie către cer și veșnicie.

NOTE

1 „Arhitectura”, Anul II, 1924 apud Ziarul „Lumina de Duminică”, nr. 47 (673),

Anul XIV, 25 noiembrie 2018; „Lumina literară și artistică”, p. 4.

2 Nicolae Șt. Noica, *Catedrala Mântuirii Neamului – istoria unui ideal*,

Editura Basilica, București, 2011, p. 10.

3 *Ibidem*, p. 11.

4 *Ibidem*, p. 7.

5 *Catedrala Națională, un dar pentru Centenarul României*,

în Ziarul „Lumina de Duminică”, nr. 47 (673), Anul XIV, 25 noiembrie 2018, p.1.

6 Ștefania Coșuleanu, *Catedrala Națională, ocrotire divină și cinstitoare a eroilor*,

în Ziarul „Lumina de Duminică”, Anul XIV, nr. 46 (672), 18 noiembrie, 2018, p.3.

7 Prof. dr. Ilie Bădescu, *Chemarea Catedralei, răspunsul Patriarhului*,

în Ziarul „Lumina de Duminică”, nr. 47 (673), Anul XIV, 25 noiembrie 2018, p.3.

HISTORY AS A FULFILLMENT OF THE PRAYERS AND THE CHRISTIAN SACRIFICE

The People's Salvation Cathedral is situated in Bucharest and it is the tallest and largest Orthodox church in the world by volume and the third in the world by area. It is located on Spirea's Hill (Arsenal Square), facing the same courtyard as the Palace of the Parliament. The cathedral is dedicated to the Ascension of Christ and to Saint Andrew the Apostle, protector of Romania.

Keywords: People's Salvation Cathedral, Romanian Orthodox Church, Bucharest, King Carol I, Independence War